

א. שם החוק המוצע

חוק למניעת פלישות ביולוגיות לישראל, התשע"ו 2016

ב. מטרת החוק המוצע והចורך בו

חוק זה מטרתו למנוע כניסה של מינים זרים פולשים לישראל, למנוע את התבססותם, לצמצם את התפשטותם, ולמזער את השפעתם של המינים שהתקבשו. זאת במטרה להגן על המערכות האקולוגיות, המגוון הביולוגי, בריאות הציבור, התשתיות, החקלאות והכלכלה, ובהתבסס, בין היתר, על עיקרונו "הזהירות המונעת", ובהתאם למחויבות ישראל לאמנות בינלאומיות להגנה על המגוון הביולוגי, ולהחלטת הממשלה בנושא פיתוח בר קיימא (החלטה מס' 246 מיום 14.5.2003), במסגרת הוטל על המשרד להגנת הסביבה לנ��וט בצעדים למניעת התדרדרות המגוון הביולוגי.

הצעת החוק מאמצת את העיקרונו המקובל והמנוהה את גופי שמירת הטבע בעולם, בדיקטיבת האירופית ובמדינות מערביות שאימצו חקיקה בנושא מינים פולשים, ולפיו מניעה הינה האמצעי הטוב ביותר להתרזג עם תופעת המינים הפולשים, בהיותה האמצעי האפקטיבי, הייעיל והזול ביותר.

מתן מענה מערכתי לביעית החדירה וההתבסשות של מינים זרים פולשים הינה בעל חשיבות ותועלת כלכלית, חברתית וסביבתית:

- מינים פולשים גורמים לנזק לכללי שמיידיו ברמה העולמית נאמדים ב-1.4 טריליון דולר בשנה, בין היתר כתוצאה מפגיעה בתשתיות, באספקת מים, בתשתיות ובחקלאות.
- מלבד הפגיעה בענפי תעסוקה (בראשם חקלאות ותעשייה), המינים הפולשים עלולים לטכן את בריאות הציבור, בהיותם נשאים להחצת מחלות גם לאדם. לדוגמה: האמברוזיה (צמח זר פולש במדינות אירופה, וגם בישראל) הינו מין אלרגני, שעלוות הטיפול בנזקי הבריאות שהוא גורם נאמדת בין 50-50 מיליון יורו בשנה¹, ויתוש הטיגריס האסייתי עלול לההביר כ-20 גורמי מחלת שונים, בהם קדחת הנילוס המערבית². לעומת הדברתו, ברמה המקומית, הינה 1.1 מיליון יורו בשנה³. ישנים יותר מ-100 מקרים ידועים של מינים זרים פולשים המשפיעים על בריאות האדם ובהם פתוגנים, פרזיטים, נשאי מחלות, אלרגניים, מינים ארסיים ועוד⁴.
- פגיעה בסביבה: מינים זרים פולשים נחשים (בהתאם לממצאי ה-Millennium Ecosystem Assessment, 2005) הגדרות ארגון שמירת הטבע של האו"ם, האיחוד האירופי ואחרים) כאוות שני בחשיבותו על המגוון הביולוגי. זאת כתוצאה מתחרות על מקומות מחיה ומקורות מזון,

¹ פירוט לגבי הנזקים ואיזן חוץ חקלאי שלחים, וכן חיפויות למקורות ראו בוטשילד א., פדרמן ר., 2012.

² Biological invasions: impacts, trends and responses, Piero Genovesi, ISPRA

³ רוטשילד א., פדרמן ר., 2012

⁴ ר' ח"ש 4 (מסמך OECD)

⁵ ר' יה"ש

שינויו בבית הגידול הטבעי, טריפה או טיפולות ועוד⁶. מינימים זרים פולשים בעולם הם גורמי פגיעה ב- 33% ממינים הדו חיים שבסיכון, על 25% ממינים היצירופים, 24% ממינים היונקים, 22% מהזוחלים, 20% מהדגים ועוד. הם מהווים גורם מרכזי בהחדרתם של 54% ממינים בעלי החיים, וגורם יחיד להחדרתם של 20% ממינים בעלי החיים שנפחו מהתהום⁷.

תופעת המינימים הפולשים לא פסקה גם על ישראל, ומספר מיני חי וצומח כבר חדרו ארץם והם גורמים לנזקים נרחבים. האמברוסיה שהתפשטה בשדות החקלאיים בשרוון גורמת נזק ניכר לחקלאות, חידקוניות הדקל פוגעת במטיע תמרים ועושה שימוש בדקלים הנוי, המאינה המצואה פוגעת בכרמים, נמלת האש הקטנה שפוגעת בתירונות וברווחת התושבים ועוד.

תופעת המינימים הפולשים אינה תופעה חדשה, והיא ידועה מימים ימימה. עם זאת, מספר נסיבות, בראשן הגלובליזציה וה提בות הסחר העולמי, גידול בתנועת התירונות ותופעת שינוי האקלים הביאו לגידול בתופעה, על השכלות החזיות שהוזכרו לעיל. כך למשל, מספר המינימים הזרים הפולשים באירופה נגדל ב-76%-ב- 30 השנים האחרונות⁸.

לישראל מחויבות להילחם בתופעת המינימים הפולשים, עקב הסיכון שלהם למגון הביולוגיה לישראל, וגם מכוח אמנת המגון הביולוגי שישראל חתומה עלייה.

ג. עיקרי החוק המוצע

עicker 1 - רשימות מינים (ס' 4)

רשימות מינים הן יסוד מרכזי ברגולציה הנוגעת למינימים פולשים, ומאפשרות להתאים כללים שונים למינימים השונים בהתאם לדרגת הסיכון שלהם. הדירקטיבה האירופית כוללת עצמה רשימה של מינים זרים פולשים בעלי עניין (concern) לאיחוד, ומנחה את כל מדינות האיחוד להכין רשימה כזו ברמה המדינית. הרשימות הינה דינמיות ומתעדכנות מעת לעת (האיחוד האירופי מנוהה לעידכוו אחזור לשש שנים).

הצעת החוק כוללת שלוש סוגים של רשימות:

"רשימה שחורה" הכוללת מינים אסורים ביבוא, אשר הינם מינים מוכחים כמינים זרים בעלי סיכון להיות פולשים בישראל. לגבי רשימה זו תחולנה החוראות המוחמירות ביותר.

"רשימה לבנה" של מינים הידועים כבעלי סיכון נמוך מבחינת הסיכון האקולוגי שלהם, ולגביהם לא תחול רגולציה כלל מכוח חוק זה.

⁶ רוטשילד א., פדורמן, 2012, על חתפניות הרבות המופיעות שם.

⁷ ר. ח"ש 4 על החתפניות שם.

⁸ ר. ח"ש 4

"רשימה כתומה" – רשיימה של מינים המותרים ליבוא בתנאים – מינים שהינם בעלי סיכון, והינם אסורים ביבוא, למעט למטרות מסויימות ובתנאים שייקבעו על ידי רשות הטבע והגנים, במטרה למנוע פלישת מינים אלו לסביבה.

mo'utz כי עידכו הרשימות ייערך אחת ל-3 שנים, וכי תחולתו תיקבע בצו, כדי לאפשר את עידכון בהתאם לידע המדעי הנוכחי.

עיקר 2 - **תכנית פועלה באשר לנטייבים של מינים זרים פולשים (ס' 5 בהצעת החוק)**

כניסה והtrapשות של מינים פולשים יכולה להיעשות בדרך של אינטזרודוקציה מכוונת (לדוגמא יבוא של מיני צמחים למטרות גינון או חקלאות, או יבוא של מינים זרים לשוק חיות מחמד), או בדרך בלתי מכוונת, דרך הגעת ארגניזמים כ"נוועדים סמוניים" על גבי סחורות או במטען, אוiami נטל של אניות. קיימת גם סכנות התפשטות של מינים פולשים שחדרו למדינות שכנות, ומשם מתפשטים אל תוך גבולות ישראל.

תכנית הפועלה נועדה להתמודד עם כל דרכי ההגעה של מינים פולשים, ובעיקר להתמודד עם הדרה לא מכוונת באמצעות ניתוח המעבירים/נתיבים (pathways) וגיבוש דרך פועלה מתאימה לחדרה והתפשטות מינים דרך נתיבים אלו, ובקביעת סדרי עדיפות לטיפול בנתיבים האלה. תכנית הפועלה תהווה גם בסיס לקביעת מגבלות ותנאים לגבי אמצעי ליווי.

עיקר 3 - **היתרים (ס' 6)**

הדרך העיקרי המוצע בהצעת חוק זו, בהתאם לנעשה במדינות אחרות בעולם וכפי שמנחן הדירקטיבת האירופית, הינה רגולציה באמצעות הि�טרי יבוא. היתרי היבוא נועד להתמודד בעיקר עם כניסה מכוונת של מינים לישראל.

מנגנון ההיתרים מותאם למידת הסיכון שבכニסת ארגניזמים לישראל: מינים שאין בהם סיכון כלל (הרשימה הלבנה) אינם טענים יותר מכל על פי חוק זה (ס'ק א). מינים הידועים כמינים זרים פולשים וכニסתם לישראל תסקן את הכלכלת, התשתיות, החקלאות או הסביבה, והמנויים בראשימה השחורה – כニסתם לישראל תיאסר כליל (ס'ק ב), אלא בנסיבות יוצאות דופן וחיריגות מיוחד (ס'ק ג). יבוא מינים פולשים שייקבע כי ניתן ליבא אותן בתנאים מסוימים ולמטרות מוגדרות, יהיה טעון אישור רשות הטבע והגנים (ס'ק ח). מינים שאינם מנויים באף אחת מהרשימות לעיל, ייבחנו פרטנית על פי הערכת סיכון אקוולוגית שתיערך על ידי רשות הטבע והגנים, בדומה להערכת הנעשית בעת לגבי ערכי טבע מוגנים. ההיתר יכול להיות פרטני, או כלליא למן או לקבוצת מינים מסוימות (ס'ק ד).

קיימים סיכון לכニסתם של מינים זרים פולשים בדרך של כניסה לא מכוונת, למשל דרך אמצעי ליווי, או בתוך מטען או טובין אחרים כנוסף סמי – בסמכות המנהל, ועל יסוד הערכת סיכון אקוולוגי, לקבוע תנאים ומגבליות ליבוא טובין, סחורות או אמצעי ליווי מסוימים (ס'ק ו). דוגמאות לאופן בו מיושם מנגנון כזה: האיסור ליבא דו חיות לישראל, כדי למנוע את כニסתן של פטריות פולשות לתהום המידינה, שחדירתן עשויה להשפיץ רב, או האיסור ליבא כלבים מתאילנד עקב החשש לחידרת מחלות לישראל,

או קביעות כללים לorisוס מטענים של עצ המגניות מדיניות שונות כדי למונע חזרת חרקים פולשים. מסיבה זו, הגדרתם של "אמצעי ליווי" כוללת גם ארגניזמים.

עיקר 4 – סמכות לביצוע פעולות לביעור מינים זרים פולשים (ס' 7 עד 9)

המצב המשפטית התקף, איןנו מקנה די סמכויות לרשות הטבע והגנים לביצוע פעולות לביעור מינים פולשים מחוץ לתחומי שמרות הטבע והגנים הלאומיים, על אף שימושים פולשים מהווים את האום השני בחשיבותו על המNON הביולוגי. הסעיף המוצע משלים חסר זה, ומאפשר לביצוע פעולות ביעור במקרה למונע את התפשטותם של מינים פולשים אשר חדרו לישראל. מבחינת סדרי עדיפנות לטיפול בתופעת המינים הפולשים, פעולות ביעור מהיר מצויות בסדר העדיפות השני בעילותו לאחר מניעת הכנסתה, ומכאן החשיבות שיש להקנות לאמצעי טיפול זה בマירות לאחר גילוי לפני הרחבת התפשטות. ככל שיוקדם פעולות הביעור – כך העלות והמאמץ שיושקעו בהשגת מניעת התפשטות – יהיו מצומצמים יותר.

נוסח הסעיף מחייב הכנת תכנית ביעור לטיפול במינים זרים פולשים אחרים, שתוכן ותאושר על ידי הוועדה המדעית המיעצת, ותובה לידיות בעלי הקרקע שהתכנית חלה בתחוםם. (ס'ק ג). ס' 8 – מאפשר לבעל הקרקע לביצוע בעצמו פעולות ביעור בהתאם לתוכנית. וס' 10 קובע הסדרים מיוחדים לעניין תכנית ביעור בשיטחים ביוחניים. סעיפים אלו מתאימים בעיקר למצבים בהם קיים מוקד אחד של פלישה או מוקדים בודדים, בעיקר בפלישה של מיני צומח.

עיקר 5 – הערצת סיוכו אקולוגי (ס' 10)

רקע מדעי מבוסס הינו אחד מהסודות החשובים מדיניות הטיפול במינים פולשים. הrukע המKeySpecי להערכת הסיוכו נעשה במסגרת מסמך המכינה "הערכת סיוכו אקולוגי", והאמור בו הוא הבסיס להחלטה האם לחטיר יבוא של מינים מסוימים, ובאילו תנאים. הערכת סיוכו אקולוגי תיערך על ידי השות הטבע והגנים, בהתאם לתבנית שתיקבע על ידי הוועדה המדעית המיעצת, ובגין הכנה ניתן יהיה לגבות אגרה מגיש הבקשה.

עיקר 6 – וועדה מדעית מיעצת (ס' 11)

טיפול יעל בתופעת המינים הפולשים קשור בטיבורו לידע מדעי עוכני בדבר זהות המינים העשויים להוות סיוכו אקולוגי, מידת הסיוכו שבכניםתם של מינים אלו ואחרים לישראל, אופן הטיפול בהם, מניעת דרכי התפשטות וכי"ב. בהקשר זה ישנה חשיבות ללימוד ותיאום ידע מדעי ממוקמות שונות בעולם, החלפת מידע בדבר הנעשה מדיניות המקומות קשיי סחר עם ישראל, ולימוד בדבר אופן התבששותם של מינים פולשים מדיניות אחרות ואופן הטיפול בהם.

הוועדה המדעית המיעצת תאפשר לבסס את מימוש ויישום החוק על מיטב הידע המדעי הקיימים בתחום. היא תהיה לשר ולמנהל הרט"ג לגבי יישום החוק בכמה אופנים: קביעת-תכונות הרשימות, הכנת תוכנית פעולה למניעת נתיבי חירה של מינים פולשים, הכנת תוכניות ביעור, הכנת מנגנון להערכת סיוכו אקולוגי למינים זרים שנתקבש לביהם יותר, קביעת מוגבלות ותנאים לעניין סחר, החזקה והעברה בתחום מדינת ישראל, קביעות תקנות, ועוד.

הרכב הועדה המדעית-המייעצת תכלול אנשי מקצוע מתחומי האקלטוגיה ושמירת הטבע, וכן נציגים מדעיים ממשרדי הממשלה הרלוונטיים – חקלאות, בריאות, כלכלת ומשרד האנרגיה המים והגנתו הלאומית. עוד כוללת הועדה נציגים מקרב ארגוני הסביבה הלא ממשלתיים.

עיקר 7 – מינוי מפקחים וזכות כניסה (ס' 13-12)

בכדי למשת את הוראות החוק ימנה השר להגנת הסביבה מפקחים. החוק מאפשר, לשם מימוש החוק, זכות כניסה לחצרים, ביצוע פעולות בעיר וחגנה מפני תביעות נזקין כתוצאה מביצוע פעולות הביעור. עוד קובע החוק כי פקחים שמונו בהתאם לחוק גנים לאומיים ושמורות טבע, יקבלו סמכויות גם מחוק זה.

עיקר 8 – איסור החזקה וסחר במינימ זרים פולשים (ס' 14)

כאשר נכשל המאמץ למנוע את כניסה של מינים זרים פולשים לישראל, יש לעשות כל מאמץ על מנת למנוע את התפשטותם והתבססותם בתוך תחומי המדינה. לשם כך, נקבע איסור להחזיק, להרבות, להעביר או לשלוח במינימ זרים פולשים המנויים בראשימה השורה. המצב המשפטי התקף אינו מאפשר באופן עיל למונע סחר או העברת של מינים פולשים, גם כאשר נזקים ידועים ומוכחים, וכך למשל נמכרים במשתלות חמחי נוי היוצרים במינימ פולשים.

כמו כן נקבעת הסמכות למנהל לקבוע תנאים ומוגבלות לעניין החזקה, סחר והעברה בתוך תחומי המדינה, של שחורות ואמצעי ליוי היכולים להיות נשאים של מינים פולשים ולסייע להתפשטותם. בדרך זו ניתן יהיה למנוע התפשטות של "носעים סמוים" גם בתוך תחומי המדינה.

עיקר 9 – איסור זרעה, שתילה ונטיעה של מינים זרים פולשים (ס' 15)

אחת הדרכים באמצעותם מינים פולשים מתפשטים ומתבססים ברוחבי המדינה, היא זרעה, נטיעה או שתילה שלהם. לפיכך נקבעת הצעת החוק איסור זרעה, נטיעה ושתילה של מינים המנויים בראשימה השורה, אלא בהיתן מיוחד. יודגש, כי רשימה זו מצויה לקרה של השלמת גיבושה, בהסכמה כל הגורמים הנוגעים בדבר, ביניהם משרד החקלאות, קק"ל ואחרים.

עיקר 10 – איסור שחרור לטבע (ס' 16)

אחת הדרכים באמצעותם מגיעים מינים פולשים לטבע, היא כאשר מחזקי חיות משחררים לטבע חיית-בר שנרכשה כחיית מהמד, ואין ביכולתם או ברצונם להחזיקה עוד בשבי או שהם בורחים עקב תנאי החזקה לקוים. בעל החיים מתבסס בבית הגידול הטבעי וגורם לנזק. דוגמא לכך היא דגי הזהב והצבים שנחררים מגדלים במים מעיינות ובמקווי מים טבעיות אחרים.

כיום יכולת החתמודות עם התופעה היא חלקית ביותר, ושחרור לטבע אסור רק לגבי 4 קבוצות של חוליותניים (יונקים, עופות, זוחלים ודו-חיים), וזאת מכוח חוק צער בעלי חיים.

לפיכך, וכי שקיים גם בחקיקה הסkeptית לשם ה證明, מוצע לאסור בחוק שחרור של חיות בר לטבע. לאיסור זה, מלבד מניעת התבששות והתפשטות של מינים פולשים, ישנה חשיבות גם מהטעם של צער בעלי חיים, שכן אין כל סיבה וכל הצדקה לכך כי בעלי חיים יובלו ויושחררו מחוץ למקום המחייה שלהם, תוך גימת נזק וסבל לעצם ולבני חיים אחרים.

עיקר 11 – קוד התנהגות (ס' 17)

בהתמודדות עם תופעת המינים הפלשים, ישנו תפקיד נכבד להסברת וליצירת מודעות בקרב הציבור – חרחב: החל בחקלאים, המשך בכל העוסקים בעבודות תשתיות, בייבוא וסחר של חיות מחמד, וכמוון – בקרב הציבור כולו.

ליצירת המודעות ולהסביר ישנו ערך משולש: גם במניעת יבוא ולדוגמא הבאה תמיימה של זרים כמצורפת מטיול בחו"ל לצורך וריהה בישראל, גם במניעת הפשח (לדוגמא הימנעות מרכישת צמחים פולשים ושתילים בגינה, וכן הימנעות משחרור לטבע של חיות בר), וגם בסיווע בניטור פעיל ואיתור מוקדים של מינים פולשים בשטח, והתראה על כך לרשויות.

במדינות שונות בעולם מקובל להפיק ולפרסם, על ידי המשרד הממשלתי הרלוונטי, קוד התנהגות – *code of practice* המבהיר את עיקרי החוק, את החסדרים הקבועים בו, ומפרט מה יכול כל אזרח לעשות כדי לסייע בהשגת מטרות החוק. מוצע לאמץ הסדר כזה גם בישראל.

עיקר 12 - אגרות (ס' 18)

בדיקת בקשנות היבוא דורשת השקת משאבים מצד הרשות, ובעיקר הנקת הערכות סיכון אקולוגי. כו"ם אין סמכות לרשות הטבע והגנים לגבוט אגרות בגין בדיקה מסווג זה. גביית אגרות נהוגה בחוק הגנת הצומח ובפקודת בעלי חיים, בכלל הנוגע לבדיקה חומר-מיובא (צמחים, בעלי חיים, מזון לבניין וכיו"ב). לפיכך מוצע לקבוע במסגרת חוק זה את הסמכות לגבוט אגרות.

עיקר 13 – מקומות להסגר (ס' 20)

סעיף 20 מעניק סמכות למנהל לקבוע מקומות להסגר, ככל שיידרשו לצורך החזקת בעלי חיים שכינסתם לישראל נאסרה, או שנתפסו מוחזקים באורת לא חוקי. בסמכות המנהל לקבוע את הכללים להפעלתם של מקומות הסגר אלו.

עיקר 14 - עבירות ועונשין (ס' 21)

סעיף זה קובע אחריות פלילית לעוברים על הוראות החוק או התקנות מכוחו, זאת בצדלי ליצור אכיפה והרתעה יילה.

עיקר 15 – דיווח (ס' 22)

גמישות וдинמיות הם יסודות חשובים ביישום החוק, שכן מדובר בתחום משתנה, שסוג ועוצמת הסיכון בו משתנים מעט לעת. לפיכך מוצע כי מנהל רשות הטבע והגנים יגיש מדי שנה דיווח על פעולות הרשות מכוח החוק, דבר אשר אפשר בין היתר לעקוב אחר יילות בייצורו.

עיקר 16 - הוראת מעבר (ס' 23)

סעיף 23 מסדיר מקרים בהם מוחזק מן המניי באחת הרשימות – השchorה, או רשימת המינים שמותר לייבאם בתנאים בלבד – קודם לכינסת החוק לתקוף. במקרים אלו, כדי למנוע התפשטות בתחום המדינה, יש להנישך תוך 6 חודשים בקשה להחזקת מינים אלו, ולמנהל סמכות רחבה להעניק היתר, לסרב לו או לקבוע תנאים להחזקת אותם פרטים.

עיקר 17 – יחס לחוקים אחרים (ס' 24)

בכדי לאפשר טיפול יעיל בתופעת המינים הפלשים, ומאחר וחלק מאלו הינם מינים המוגדרים כמוגנים מכוח חוק גנים ושמורות /או חיית בר מכוח חוק הגנת חיות הבר – מוצע להסדיר את היחס בין החוקים, ולקבוע כי טיפול במינים פולשים שהינים ערבי טבע מוגנים לא יהיה פגיעה כמשמעותה בחוק גנים ושמורות, וכי חיות שהם מינים פולשים ייחשבו מזיק כהגדתו בחוק הגנת חיות הבר.

ג. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה

אין.

ד. נוסח החוק המוצע

להלן נוסח החוק המוצע:

תזכיר חוק מניעת פלישות ביולוגיות לישראל, התשע"ו – 2016

הצעת חוק מטעם :

שם החוק	מטרת החוק
1. חוק זה יקרא החוק למניעת פלישות ביולוגיות לישראל, התשע"ו – 2016	
2. חוק זה מטרתו למנוע כניסה כניסתם של מינים זרים פולשים לישראל, לצמצם את התפשטותם והתבסותם, ולצמצם את השפעתם של המינים שהתבססו. זאת במטרה להגן על הממערכות האקולוגיות, המגוון הביולוגי, בריאות הציבור, התשתיות, החקלאות והכלכלה, ובהתבסס, בין היתר, על עיקרון "הזהירות המונעת", ובהתאם למחויבות ישראל לאמנות בינלאומיות להגנה על המגוון הביולוגי.	
3. "ארגוני" – בעל חיים, צמח, או פטריה, לרבות חלקיים שליהם. ככל שהינים בעלי כושר ריבוי.	הגדרות
"אינטזרודקציה" – מעבר, בסיווע פעילות האדם, במכoon או שלא במכoon, של	

מינים, תתי מינים וכל חלק שלהם בעל פוטנציאל התרבות, אל מחוץ לתחומי התפוצה הטבעית שלהם. המעבר יכול שיחיה בין יבשות, בין מדינות או בין אזוריים שונים בתוך תחום המדינה.

"אמצעי ליווי" – ארגניזם, אמצעי תחבורה, כלי-Kİבּוֹל, חומר-אריזה, אמצעי אחסון, מבנה, מכשיר, אדמה, מים, זבל, ריפוד, חומר כימי או חומר אחר המשמש, במקוון או שלא במקוון, כאמצעי לאינטראודוקציה של מינים זרים פולשים.

"בעל מקראין" – לרבות אדם או רשות שהמקראין ברשותו או בחזקתו, בכלל זה גם מי שאינם בעלי המקראין
"היתר" – היתר שנייתן לפי סעיף 6.

"חשר" – השר להגנת הסביבה

"המנהל" – מנהל הרשות לשימירת הטבע והגנים הלאומיים

"הערכת סיכון אקולוגי" – חווות דעת מקצועית להערכת מידת הסיכון לנזק למערכות האקולוגיות, מגוון הביוווגי, לבリアות הציבור, לתשתיות, לחקלאות ולכלכלה בתוכאה מכנים של מין זר לישראל או הפצה שלו בתחום תחומי המדינה.

"יועדה מדעית מיעצת" – כהגדرتה בסעיף 11.

"חיית בר" – כהגדרתה בחוק הגנת חיות הבר, תש"ו 1955

"Евро ביולוגי" – השונות המתאפיימת בין ארגניזמים חיים, לרבות שונות בין מינים, בתוך המין (שונות גנטית), שונות בין מערכות אקולוגיות, תהליכי אקולוגיים וכן מגוון יחסי הגומלין בין כל המרכיבים כאמור.

"מין זר" – ארגניזם שחרג ממקום תפוצתו הטבעית בעקבות פעילות מכוונת או לא מכוונת של האדם.

"מין זר פולש" – מין זר שהתרבש או בעל פוטנציאל להתרבשות במערכות אקולוגיות או בבית גידול טבעי או טבעי למוחצה, אשר גורם או עלול לגרום לשינוי שליהם או מהווע סיכון אקולוגי, לרבות סיכון לאדם.

"נזק לאדם או למשק האדם" – העברת מחלות או פגיעה ישירה באדם ונזק לגיזלים או לתשתיות בתוכאה מקומו של מין זר.

"ניתיב" – סchorה, אמצעי ליווי או דרך אחרת דרכה מגעים או עלולים להגיע מינים זרים פולשים לתחומי ישראל.

"סיכון אקולוגי" – הפרעה או חשש להפרעה לייציבותה של מערכת אקולוגית טبيعית או מינים טבעיים בתוכאה מקומו של מין זר, וכן נזק לאדם או למשק האדם, או חשש לנזק צואת.

"פעולות בעיר" – פעולות לאיטור, ניטור וזיהוי, לרבות זיהוי מוקדים של פלישת מינים זרים פולשים, ולבירור שלהם כדי למנוע את התDSLותם או התפשטותם בישראל, בכלל זה עקריה, לכידה, השמדה וכיו"ב.

"פעולות מניעה" – פעולות שנועדו למניעת כניסה לישראל, מכוונת ולאינה

מכוונת, של מינים זרים פולשים.

"סחר" – כהגדرتו בחוק גנים לאומיים ושמורות טבע

"רשימת מינים מוגרים (הרשימה הלבנה)" – רשימה של ארגניזמים מוגרים ביבוא, ללא צורך בהיתר כלשהו מכוח חוק זה.

"רשימת מינים אסורים (הרשימה השחורה)" – רשימה של ארגניזמים האסורים ביבוא, החזקה, סחר וחפצה.

"רשימת מינים אסורים ליבוא, אלא בתנאים" ("הרשימה הכתומה") – רשימה של ארגניזמים שהיבוא שלהם מוגר לצורכי מחקר, לחינוך והסבירה או לגני חיות בלבד, בהתאם לתנאים שייקבעו על ידי המנהל,

השר, בהתייעצות עם המנהל ועם שר החקלאות, ועל בסיס רשימה שתוכן על ידי הוועדה המדעית המייעצת – יקבע בצו, תוך שנה מיום אישור חוק זה, רשימת מינים מוגרים ("הרשימה הלבנה"), "רשימת מינים אסורים ביבוא בתנאים ("הרשימה השחורה"), ורשימת מינים ליבוא בתנאים ("הרשימה הכתומה").

השר, בהתייעצות עם המנהל ועם שר החקלאות, יקבע בתקנות את הנהלים לעידכון הרשימות, ואת השיקולים לעידכון שלחן, בין היתר בהתייחס להערכת הסיכוןם.

עדכון הרשימות יעשה כל 3 שנים, או ככל שמצא השר כי יש צורך בעדכונה, לאחר התייעצות עם המנהל ועם הוועדה המדעית המייעצת.

תוך שנה מיום אישור חוק זה, יגיש המנהל לאישור השר, ניתוח של דרכי האינטראזקציה וההתפשטות של מינים זרים פולשים לשטו ממדינת ישראל, ובכלל זה הגדרת התניבים הדורשים עדיפות לטיפול, וכן דרכי הטיפול המוצעות לכל נתיב.

יבוא מינים המנוים ב"הרשימה הלבנה" אינו טעון היתר על פי חוק זה.

לא יבוא אדם לשיטה מדינת ישראל ארגניזמים או חלקים מהם ככל שהינם בעלי כושר ריבוי, המנוים ברשימה המינים האסורים ("הרשימה השחורה").

בנסיבות חריגות בלבד, מנימוקים מיוחדים שיירשמו, רשאי המנהל להתיר, בתנאים, יבוא של ארגניזם המוני ברשימה

רשימת מינים 4.(א)

(ב)

5. תכנית פעולה
למניעת נתיבי
חוירה של מינים
זרים פולשים

6.(א) חיטורים

(ב)

(ג)

השchorה, וזאת בתנאים המctrברים הבאים:

- (1) בוצעה הערכת סיכון על ידי המנהל
- (2) התקבל אישורה של הוועדה המדעית מחייבת לאחר שזו השתכנע כי הסיכון קטן ביחס לתועלת.
- (3) התייר נתן לזמן מוגבל ובאזור גיאוגרפי מסוים
- (4) בקשה להיתר כאמור וכן כוונת המנהל לאשרו יתפרסמו להערות למשך שבועיים באתר האינטרנט של רשות הטבע והגנים, והמנהל יתירס להערות שיתקבלו, קודם להחלטה בדבר מתן ההיתר.

לא יבוא אדם לשטח מדינת ישראל או ארגונים או חלקים מכל שהינם בעלי כושר ריבוי, שאינו מנוי ברשימת המינים האסורים ("הרשימה השchorה") או ברשימת המינים המותריםביבא ("הרשימה לבנה") או ברשימת המינים ליבוא בתנאים ("הרשימה הכתומה"), אלא בהיתר (פרטני או כללי) מאות המנהל, על בסיס הערכת סיכון אקולוגי.

לא יבוא אדם לשטח מדינת ישראל או ארגונים או חלקים מהם מכל שהינם בעלי כושר ריבוי, המנווי ברשימת המינים ליבוא בתנאים ("הרשימה הכתומה"), אלא בהיתר מאות המנהל, בתנאים שייקבעו על ידו
יבוא כאמור, יותר למטרות מחקר, או חינוך או לגניחות בלבד

ראה המנהל, על יסוד הערכת סיכון אקולוגי, ועל יסוד תכנית הפעולה למניעת נתיבי חדירה של מינים זרים פולשים כאמור בסעיף 5, כי קיים סיכון אקולוגי ו/או סיכון נזק לאדם או למשך האדם כתוצאה מכנית מין זר פולש למדינת ישראל, במקומו או שלא במקומו, רשאי לקבוע בצו תנאים ליבוא טובין מסויימים, וכן תנאים ליבוא או כניסה לישראל של אמצעי ליווי ואמצעי תחבורה מסוימים, בהתחשב בארץ המוצא, סוג המוצרים, חומרת הסיכון וכיו"ב.

קביעת תנאים כאמור בכל הנוגע לאמצעי תחבורה תיעשה בהתייעצות עם שר התחבורה.

השר, לאחר הייעצות עם שר החקלאות, יקבע בתננות כללית בדבר נחלים וסדרי עבודה לשם מימוש סעיף זה, לאחר הייעצות בוועדה המדעית המיעצת.

(ד)

(ה)

(ו)

(ז)

סמכות לביצוע
פעולות לביצוע
מיןיס זרים פולשים

7.(א)

המנהל רשאי להורות על ביצוע, במדינה כולה או בחלק منها,
פעולות לביצוע מיניס זרים פולשים שקבע המנהל כי הם
מחווים סיכון אקולוגי, ו/או מהווים סיכון לנזק לאדם או
למשק האדם, לרבות השמדתם, אם רואו בכך צורך בכדי למונע
את התבססותם או התפשטותם, לאחר שנוצעו בוועדה המדעית
המייעצת.

החליטו שהר או המנהל על ביצוע פעולות כאמור בס"ק (א) תכין
הנוועדה המדעית המייעצת, בעצמה או על ידי אחר, ותאשר
תכנית לביצוע הפעולות (להלן – "תכנית ביצוע") ; הפרטים
שייכלו בתכנית, תנאי ביצועה ודרכי פרסום יקבעו על ידי
המנהל.

הוכנה ואושרה תכנית ביצוע כאמור, יודיע המנהל לבעלי
המרקען בתחוםם עתידה להתבצע התכנית, בדבר קיומה של
התכנית ואופן ביצועה.

השר רשאי, בהתאם לתכנית הביצוע, להסמיד אדם, בתנאים
שיקבע, לבצע פעולות ביעור או פפקח על פעולות ביעור כאמור
בס"ק (ב).

בעל מקרקעין רשאי לבצע בעצמו את פעולות הביצוע בהתאם
لتכנית הביצוע. ובלבד שאלה יבוצעו על פי כלל מרכיבי התכנית.

(ב)

(ג)

הסמכות לביצוע
פעולות ביעור

8.(א)

הסמכת מפקחים ליעור מיניס זרים פולשים בשטחים
המוחזקים על ידי צבא הגנה לישראל או על ידי מערכת
הביטחון, או המשמשים אותם, וכל הפעלים מטעם בעל
הסמכה בשטחים כאמור, וכן קביעת המועדים לביצוע פעולות
היעור בהםם, יהיו טענות אישור של שר הביטחון או של מי
שהסמיד לכך בהודעה ברשותו.

(ב)

פעולות ביעור
בשטח ביטחון

9.

<p>הערכת סיכון אקולוגי תוכן או תואשר על ידי רשות הטבע והגנים.</p> <p>נוחל לבניה הכללי של הערכת סיכון, תוכנה, ותנתiot להכנותה יוכנו על ידי הוועדה המדעית המיעצת תוך 6 חודשים מיום אישור חוק זה.</p> <p>השר רשאי לקבוע אגרה שתיגבה ממגיש בקשה ליבור, כאשר לצורך הכרעה בבקשת הנדרשת הcntת הערכת סיכון אקולוגי.</p> <p>האגרה תהיה לכל מין מבוקש בנפרד.</p> <p>השר להגנת הסביבה ימנה לעניין חוק זה וועדה מדעית מיעצת. תברי הוועדה:</p>	<p>הערכת סיכון אקולוגי</p> <p>(א)</p> <p>(ב)</p> <p>(ג)</p> <p>וועדה מדעית מיעצת</p> <p>11. (1) יו"ר - המדן הראשי של רשות הטבע והגנים, או מי מטעמו, בעל תואר ד"ר באקולוגיה.</p> <p>(2) עובדי המשרד להגנת הסביבה.</p> <p>(3) מומחה בתחום האקולוגיה, שהוא בעל תואר שלישי בתחום זה, ומהן חבר סגל במוסד אקדמי בישראל בתחום זה.</p> <p>(4) נציג השירותים להגנת הצומח ולביקורת במשרד החקלאות ופיתוח הכפר</p> <p>(5) נציג השירותים הוטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר</p> <p>(6) נציג ראש שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות</p> <p>(7) נציג המדן הראשי של משרד האנרגיה, המים והתשתיות הלאומיות</p> <p>(8) נציג הגוף הציבוריים ציבוריים שעניינים איכות הסביבה, מומחה לאקולוגיה.</p>
<p>השר לא יקבע תקנות לפי חוק זה, אלא לאחר התיעצות בוועדה המדעית המיעצת שנתמנתה כאמור.</p>	

השר רשאי למגנות מפקחים לעניין חוק זה. לפקחים שמוינו לפי סעיף 58 לחוק גנים לאומיים שמרורות טבע, אחרים לאומיים ואטררי הנצחה, התשנ"ח 1998, יהיו נתנות גם סמכויות מכוון חוק זה.

בל' לוגו מסמכות השר כאמור בס"ק (א), רשאי השר להסמיך מפקחים מבין עובדי המדינה שאינם עובדי משרדיו או עובדי רשות הטבע והגנים, בסמכויות לפי חוק זה, כולם או חלקם, ובלבך שלא יוסמך מפקח, אלא אם התקיימו בו כל אלה:

(1) משטרת ישראל חודיעה, בתוך 90 ימים ממועד

פינויו של השר אליה, כי היא אינה מתנדת

לחסמכתו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות

בשל עבורה הפלילי.

(2) הוא קיבל הכשרה מותאמת בתחום הסמכויות

שייהיו נתנות לו לפי חוק זה.

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נספים, ככל שהוראה

השר או המנהל.

מפקח רשאי להכנס בכל שעה סבירה לכל מקום, למעט בית מגורים, ולעלות על כל כלי רכב וולרוץ בהם חיפורש אם נראה לו לעשות כך לשם ביצוע תפקידו.

מבצע תכנית ביурו, כאמור בסע' 7. והמועסקים על ידו יהיו רשאים להכנס בכל עת סבירה לכל מקום, למעט בית מגורים, כדי לעשות כל פעולה הדרושה ביצוע התוכנית או כדי לפקח או כדי לעורץ ביקורת על הביצוע.

לא יהיה אדם אחראי בנזקין על מעשה שעשה לביצוע פעולה לפי חוק זה ושיהיה דריש לביצוע הפעולה ובלבך שנקט אמצעים סבירים למניעת הנזקין. ואולם, השר, בהיוועצות עם שר החקלאות רשי, לפי שיקול דעתו, לפצות או להורות לבעל הסמכה שיפצת את הנגע על הנזק שנגרם לו עקב ביצוע תוכנית ביурו, יכול או מקבע את שיעור הפיצוי.

לא יהיה אדם אחראי בנזקין על מעשה שעשה לביצוע פעולה לפי חוק זה ושיהיה דריש לביצוע הפעולה ובלבך שנקט אמצעים סבירים למניעת הנזקין. ואולם, השר, בהיוועצות עם שר החקלאות רשי, לפי שיקול דעתו,

לפצות או להורות לבעל הסמכה שיפצת את הנגע על הנזק שנגרם לו עקב ביצוע תוכנית ביурו, יכול או מקבע את שיעור הפיצוי.

<p>לא יחזק אדם, לא ירבה, לא יסחר ולא יעביר ארגניזמים או חלקיים מהם, בתמורה או שלא בתמורה, מהמינים המנוים בראשימת המינים האסורים ביבוא.</p> <p>המנהל רשאי לקבוע תנאים ו/או מוגבלות לעניין העברת ו/או סחר של מין זר ואמצעי ליווי בתוך תחומי מדינת ישראל, ככל שראה כי יש בהעברתם או בשחררם כדי להחות סיכון אקולוגי ו/או להגביר את החשש להתפשטותם של מינים זרים פולשים, וזאת לאחר שנוצע בועדה המדעית המיעצת.</p>	<p>14</p> <p>(א)</p> <p>(ב)</p>	<p>איסור החזקה וכוח במינים זרים פולשים</p>
<p>לא יזרע אדם, לא ירבה, לא ישתול, לא ינטע, ולא יאפשר לזרען, לנטווע או לשתול צמח המוני בראשימת המינים האסורים ביבוא, אלא בהתאם מיוחד מאות המנהל.</p>	<p>15</p>	<p>איסור זרעה, שתילה או נטיעה של מינים זרים פולשים</p>
<p>לא ישחרר אדם בעל חיים ממין זר המוחזק ברשותו, במקומות בו קיימת אפשרות סבירה כי יגיע לטבע, אלא בהתאם מיוחד מאות המנהל ובהתאם לתנאיו.</p>	<p>16</p>	<p>איסור שחרור לטבע</p>
<p>השר רשאי להכין ולפרסם לציבור קוד התנהלות המפרט את מטרות החוק, ואת הדרכים לימושו, באופן אשר יסייע לציבור הרחב להבין את תכלית החוק ואת הדרכים לביצועו, ובמיוחד לציבור העוסק במלאות שיש בחון כדי להגביר את ההתפשטות של מינים פולשים בישראל, כגון תקלאות והעוסקים בסחר בחיות מחמד.</p>	<p>17</p>	<p>קוד התנהלות</p>
<p>השר רשאי להתקין וקבעת בדבר אגרות بعد שירות הניטנים על פי חוק זה לרבות מתן רישיונות, היתרים ואישורים ובعد בקשה למתן שירות כאמור.</p>	<p>18</p>	<p>אגרות</p>

סמכות להתקין

תקנות

.19.

(א)

השר, בהתייעצות עם שר החקלאות, רשאי להתקין
תקנות לימוש מטרתו של חוק זה, במידת וראה בכך
צורך בכך למנוע את כניסה של מינים זרים פולשים
ו/או את התפשטותם.

סמכות קבועה

מקומות להסגר

.20.

(ב)

לא יותקנו תקנות לפי חוק זה, אלא לאחר הייעוץ
במועדה המודיעת המיעצת.

עבירות ועונשין

דיווח

.21.

העובר על הוראות חוק זה, לרבות על תקנה אנו צו מכוחו,
וכן המפריע למפקח או לאדם שהוסמך מכוח חוק זה
לביצוע פעולות ביעוה, דין - מסר שנה אחת או קנס
כאמור בסעיף 61 (א) (3) בחוק העונשין.

הוראות מעבר

המנהל יגיש לשר, מדי שנה, דיווח על פעולותיה של
הרשות לפי חוק זה.
אדם המחזיק, עובר לאישורו של חוק זה, פרט של מין
המנוי ברשימה השחורה, או של מין המנוי ברשימות
המינים מוגדרים ליבוא בתנאים, יגיש בתוך 6 חודשים
מיום פרסום של הרשימות מכוח חוק זה, בקשה להיתר
מאז המנהל להמשיך לחזוק בפרט או בפרטים
שבירושתו.

המנהל רשאי להთיר, לאסוד או להתיר בתנאים אעט
החזקת הפרטים.

(א)

על אף האמור בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, תשנ"ח 1998 (חוק גנים ושמורות), כל פעולה הנדרשת מפוץ חוק זה ביחס למיניהם המוניים ברשימה השחורה, או ברשימות המיניהם המוגדרים ליבוא בתנאים, ומדוברים בחוק גנים ושמורות כערבי טבע מוגנים, לא תיחשב פגיעה כהגדرتה בחוק גנים ושמורות.

(ב)

מיניהם המוניים בחוק זה ברשימה השחורה או ברשימות המיניהם המוגדרים ליבוא בתנאים, ייחשו כ"מוזיק" כהגדרתו בחוק להגנת חיית הבר, תשע"ז-1955.